

Almanac de Interlingua

Numero 21 – Julio 2011

Editor: Cláudio Rinaldi (almanacdeinterlingua@yahoo.com.br)

Le plus traditional!

In 1910, on organisava in Buenos Aires un torneo de football pro celebrar le centesime anniversario del Revolution de Maio, evento historic que liberava le Provincias del Plata del domination colonial espaniol. Argentina, Uruguay e Chile se confrontava e, con duo victorias, le equipa local conquistava le prime position. Usque al realisation de celle torneo, nunquam plus que duo selectiones national se habeva reunite pro disputar un competition.

Sex annos plus tarde, le argentinos novemente arrangiava un torneo pro commemorar cento annos de lor independentia, concretisate le 9 julio 1816. Iste vice anque Brasil esseva invitate. Le successo del jocos duceva al proposition de un confederation inter le quatro selectiones e le stablimento de un competition annual. Assi nasceva le Conmebol e le Campeonato Sudamerican de Football.

Le edition de 1910 non se ha considerate official, assi que le prime campion de Sudamerica es le uruguayos, qui superava le locales e un anno postea ganiava tamben in Montevideo. In 1918, un epidemia de influenza in Rio de Janeiro obligava al cancellation del torneo, que se realisava le anno sequente. A casa, Brasil summava tante punctos como Uruguay e postea lo deroutava in un playoff extra. Le quarte edition official se jocava in Viña del Mar e esseva conquiste un vice plus per le equipa celeste.

Photographia del match final del Campeonato Sudamerican 1916. Argentina e Uruguay solo poteva jocar per cinque minutas ante que le fanatic incitatores comenciava un confrontation que terminava in un incendio in le estadio del Club Gimnasia y Esgrima de Buenos Aires, tunc con capacitate pro 18 mille personas. Al die sequente, le match se compleva in le estadio de Racing Club, in le vicin urbe Avellaneda. Con le score final 0-0, Uruguay ganiava le titulo.

In 1921, Paraguay adheriva al confederation e passava a participar. Bolivia se inscribiva in 1926, e Peru in 1927. Argentina e Uruguay dominava le campionato, que se habeva transformate in le major e melior competition footballistic del mundo. Le duetto sudamerican se confrontarea tamben per le medalia auree olympic in 1928 e per le prime Cuppa Mundial in 1930. Tante rivalitate se transfereva al campo del relationes politic e causava le prime crise del confederation, con le suspension del torneo continental per sex annos.

A partir de iste episodio, le campionato perdeva appello e ni sempre tote le membros del Conmebol prendeva parte in illo. Le edition de 1939 marcava le debut de Ecuador e ancora le prime occasion in que nulle del tres grandes sasiva le cuppa – Peru albergava e vinceva le torneo de celle anno. Lo de 1941 celebrava le 400 annos de Santiago de Chile. Ancora in le 1940s Colombia debutava e Argentina conquireva le inedite tricampionato, per prime vice superante Uruguay in quantitate de titulos. Paraguay ganiava le cuppa de 1953, e Bolivia lo de 1963, durante le epocha plus disorganisate del competition. In 1959, on disputava duo torneos in le mesme anno. In un de illos, Brasil se faceva representar per un selection statal de Pernambuco.

Le ultime selection a adherer al Campeonato Sudamerican esseva Venezuela, in 1967. Iste anno marca le fin del prime phase del torneo, que suffrerea un ample reformulation. Usque a iste momento, tote le 29 editiones se disputava sub le systema de *round-robin* o *liguilla*, con tote le adversarios confrontante se.

Post un interruption de octo annos, le torneo renasceva sub le denomination Cuppa America. Le nove version habeva nulle sede, con le equipas divise in gruppos e confrontante se in matches de torno e retorno. Sub iste nove formula, Peru e Paraguay conquireva lor secunde titulo.

Totevia, le popularitate del competition non se recuperava, dunque le Conmebol decideva promover un ver modernisation del torneo. Ab 1987, on stabliva que le dece membros prenderea tornos como sede del competition e que il haberea un mascotte pro cata edition. Initialmente, le nove formato includeva un ronda final con quatro equipas, ma tosto on lo substitueva per matches eliminatori como los del cuppas mundial. In ultra, ab 1993 on ha invitate equipas de altere confederationes, assi que le torneo ha habite duodece participantes divise in tres gruppos. Le plus sovente e efficiente del invitatos ha essite Mexico, que ja arrivava a duo finales. Plus, Brasil e Argentinaolveva a vincer post decennios e dava un nove animo al disputa, que comenciava a attraher le attention del expectatores de altere continentes. Le argentinos recuperava le leaderantia del titulos conquistate, ma Uruguay equalisava ja in le edition sequente. Hodie cata un summa 14 conquestas. Brasil ganiava quatro del cinque ultime editiones e ora totalisa 8 titulos.

Gardelito esseva le prime mascotte del Cuppa America, in 1987. Lo de 2011 es le avestruthio Suri, ave existente in plure partes del continente sudamerican.

Le periodicitate irregular ha essite un marca del torneo. Con le reformationes de 1987, illo deveniva biennial e post triennial. Le prime rotation del sedes es complete e ora cata membro ha albergate al minus un edition. Alcun planos se ha propositate pro que le cuppa deveni ancora plus attractive. Le principal reclamation del fans es que le confrontationes es repetitive, post que le confederation ha un numero troppo basse de associatos. Per illo, on ha suggeste invitar plus pais e augmentar le equipas participante a dece-sex, ma le intention nunquam se ha concretisate. Iste anno, per exemplo, Espania refusava un invitation per conflicto de calendario.

De tote modo, le Cuppa America va iniciar un nove ronda del sedes e jocar se solo cata quatro annos. Le invitatos de iste anno es novemente Mexico e tamben Costa Rica, que ja ha participate in tres altere ocasiones. Le bon performance del equipas sudamerican in le ultime Cuppa Mundial ha generate un expectation anormal super le competition continental, specialmente de parte del uruguayos, desiderose de que lor selection national recupera le forma del vetere tempores. Con su overdose de titulos in le historia recente, Brasil ja non da al torneo su merite importantia, ma il ha sempre un exigentia de que on impede le rivales de conquerir lo. Pro le argentinios, vincer a casa es un grandissime pression – malgrado su forte camisa e su eccellente jocatoros, le pais non ha ganiate un competition ja ante quasi vinti annos. E il ha sempre le possibilitate de surprisas con le bon selectiones de Chile, Paraguay, Ecuador e Mexico.

Al fin, le fans de football pote expectar un del plus disputate editiones de tote le tempores.

Tres peculiaritates del Cuppa America

*Admitte tote le membros de su confederation, sin que un stagio qualificatori sia realisate. Illo se debe a que le Conmebol ha solmente dece pais associate. Le quatro altere selectiones sudamerican (Guyana, Surinam, Trinidad e Tobago, e Guyana Francese) integra le confederation nordamerican per motivos cultural.

*Admitte selectiones invitate a altere confederationes. Totevia, si un invitato vince, le vacantia pro le Cuppa Confederationes es destinate al membro plus ben positionate. Le mesme criterio es adoptate per le Cuppa Auro, competition inter selectiones del Concacaf, que sovente invita equipas sudamerican a participar.

*Non utilisava le prolongation, a fin de evitar le exhaustion physic del jocatoros. Le matches nulle se decideva directemente per penalties. A partir del edition de iste anno, tamen, on jocara trenta minutas extra in le phase eliminatori.

Momentos marcante del phase moderne

Argentina 1987. In le prime edition del era moderne, victoria uruguayan al casa de lor plus traditional rivales. Chile elimina Brasil in le phase de gruppos con un historic 4-0 e Uruguay batte Argentina in le stadio Monumental de Núñez in le semifinales. In le finalissime, le celestes vince al bon selection chilien 1-0, con goal per Bengoechea.

Brasil 1989. Post quaranta annos, Brasil volve a ganiar. In le quadrangular decisive, le selection verdejalne batte Argentina, Paraguay e al fin Uruguay, sempre con goals per

Bebeto e Romário. Le match final, disputate in le stadio Maracanã, haveva 170 mille spectatores.

Chile 1991. In le prime ronda del quadrangular final, Argentina batte Brasil 3-2 e aperi cammino pro, trenta-duo annos postea, retornar al alto. In le ultime confrontation, Simeone e Battistuta face le goals del victoria 2-1 ante Colombia. Le selection local perde a Brasil 2-0 e non succede attinger le vicecampionato.

Ecuador 1993. Mexico e Statos Unite participa como invitatos – per le prime vice, selectiones de altere confederationes prende parte in le torneo. Brasil va mal in le stagio de gruppos e debe confrontar Argentina ja in le quarte-finales. Le argentinios vince per penalties, face le final contra le debutante Mexico e ultrapassa Uruguay in le numero de conquestas. In le final, duo goals per Battistuta e victoria 2-1.

Uruguay 1995. Brasil e Argentina se confronta in le quarte-finales novemente. Con un goal irregular, le verdejalnes equalisa e postea gania per penalties. In le mesme phase, anque un classico nordamerican, con victoria statounitese per penalties super Mexico. In le final, un nove decision per penalties da al uruguayos lor ultime conquista, post le 1-1 ante Brasil, goals per Túlio e Bengoechea.

Bolivia 1997. Sorpresa in le quarte-finales, con Peru eliminante Argentina con un victoria 2-1. In le semifinales, Brasil batte al peruanos per incredibile 7-0. In bon phase, le selection domestic vince tote su matches e avantia al final, ma lo perde a Brasil 3-1. Inter su astros es Marco *El Diablo* Etcheverry, Erwin *Platini* Sánchez e altere remanentes del Mundial 1994.

Paraguay 1999. Japon participa como invitato – usque hodie illo remane le sol equipa non-american a jocar le cuppa. In le prime phase, Colombia batte Argentina 3-0, in le historic die quando Martín Palermo dissipava tres penalties. Sub commando de Vanderlei Luxemburgo, Brasil batte in sequentia a Argentina, Mexico e Uruguay. Il es le ultime vice que le celestes arriva a un final, con defeat 3-0, duo goals per Rivaldo, un per Ronaldo.

Colombia 2001. Argentina e Canada cancella lor participation per timor al insecuritate. Costa Rica e Honduras es invitate in lor loco e face campanias sorprendente. Costa Rica cade ante Uruguay in le quarte-finales. In le mesme stagio, Honduras derouta al favorito Brasil 2-1. In le final, le equipa local batte al mexicanos 1-0 con goal per Iván Ramiro Córdoba e obtene su prime conquista.

Peru 2004. Brasil batte 4-0 a Mexico in le quarte-finales, vince Uruguay per penalties e corona su conquista contra Argentina. Con un goal per Adriano in le minuta final, le brasilianos equalisa 2-2 un match perditte e postea gania novemente le decision per penalties.

Venezuela 2007. Quasi un repetition del edition previe, excepto in que Mexico ganiava le revanche ante Brasil 2-0 in le phase de gruppos e postea mitteva 6-0 sur le paraguayos. Le melior match passava in le semifinales, con Brasil deroutante a Uruguay per penalties post que Maicon, Forlán, Júlio Baptista e *Loco* Abreu alternava lor goals in le tempore regular. In le final, un victoria sorprendentemente facile per 3-0 sur le argentinios, qui veniva de belle victorias ante Peru e Mexico.

Le enigma de 2015

Secundo le schema rotative del Conmebol, le proxime Cuppa America deberea jocar se in Brasil. Nonobstante, le pais ja assumeva le organisation del Cuppa Mundial in 2014 e del Jocos Olympic in 2016. Chile, qui esserea sede del torneo in 2019, ha offerte inverter le torno con Brasil. Le presidente del confederation Nicolás Leoz suggereva realisar un edition in Mexico. Le presidente bolivian Evo Morales vole tamben antecipar le vice de su pais, faciente valer le ordine alphabetic. Assi mesmo, Brasil affirma que se incargara del evento. A vider que evenira.

Le selectiones plus bensuscesse in le historia del Cuppa America

Pais	Campion	Vicecampion
 Argentina	14	12
 Uruguay	14	6
 Brasil	8	11
 Paraguay	2	5
 Peru	2	-
 Colombia	1	1
 Bolivia	1	1
 Chile	-	4
 Mexico	-	2

Importante correction al edition anterior

Erick Fiszuk, bon cognoscitor del historia russe, commentava le edition passate del Almanac e appuntava un error. Ecce su parolas:

Multo me ha placite le nove edition del Almanac, ben que io non lo ha legite completamente. Totevia, il ha alcun errores grave super le biliet monetari publicate. Primo, le effigie non es de Stalin, ma de Lenin. Secundo, ben que in 1922 Lenin jam esseva mal sanitarimente e Stalin jam haveva prendite le posto de secretario general del Partito Comuniste, Lenin ha essite le leader de facto del Union Sovietic usque su morte, in 1924. Solmente tunc le secretario general ha devenite le leader sovietic de facto, como Khrushchov, Brezhnev, Andropov, Chernenko e Gorbachov. E ultime, le posto de presidente del Union Sovietic solmente ha essite create per Gorbachov, qui ha essite anque le ultime a occupar lo. Il esserea plus correcte scriber “Stalin, secretario general del Partito Comuniste Sovietic desde 1922 e leader de facto del Union Sovietic de 1924 a 1953”. In plus io promitte leger atentemente e completamente le edition, illo sembla assatis interessante!

Multissime gratias a Erick, e excusas al lectores per le confusiones.

Un timbro chinese con Stalin (ora sí ille) salutante Mao Zedong.

Le frontieras colonial reformate

Le proxime die 9 comencia a existir officialmente Sudan del Sud, le cinquanta-quarte pais african. In januario ultime, on realisava un referendum in que 98,83 per cento del electores optava per le secession. Le presidente sudanese Omar al-Bashir publicava tunc un decreto acceptante le resultado. Le autonomia del region, que include 10 del 25 statos sudanese, es un condition pro un accordo de pace inter le governmento central e un movimento armate, que pone fin al Secunde Guerra Civil Sudanese (1983-2005), le plus longe conflicto civil african del historia. Le nomine del nove nation es ancora sub discussion. Altre propositiones include Republica del Nilo, Republica Kush, Azania e Juwama, iste ultime un sigla pro le tres citates major (Juba, Wau e Malakal). Ancora expecta per recognoscentia international duo pais african: Somaliland, separate de Somalia ab 1991, e le Republica Democratic Arabic Sahrawi, independente de Marocco ab 1976.

Nomine official: *Janûb as-Sûdân* in arabe e *Southern Sudan* in angese

Capital: Juba (population estimate in 250 mille habitantes)

Territorio: 620 mille kilometros quadrato

Population estimate: inter 8 e 13 milliones

Idiomas official: arabe e angese

Geographia: predomina le pantanos formate per inundationes del fluvio Nilo Blanc, appellate localmente *Bahr al-Jebel*.

Distribution de vacantias pro le proxime Cuppa Mundial

Le ultime mense martio le Committee Executive de FIFA se reuniva in Zürich a fin de decider quante vacantias cata confederation habera in le mundial de football de 2014. Como expectate, nulle cambio se faceva in relation al duo editiones anterior. Europa sequera con 13 participantes. Le Americas habera 8 plus Brasil, qualificate previemente como pais sede. Africa inscribera 5 equipas. Asia e Oceania habera 5 participantes in total. Le tirage al sorte pro le phase qualificatori debe realisar se le proxime 29 julio in Rio de Janeiro. In maio, on definiva tamen le cinque urbes que servira de sedes pro le Cuppa Confederationes 2013: Porto Alegre, Rio de Janeiro, Belo Horizonte, Brasília e Salvador.

Campiones sin facer goals

Le mense passate se jocava le Kirin Cup, con confrontationes inter le selectiones national de Japon, Peru e Republica Tchec. Ecce un torneo commercial sin relevantia sportive, ma que deveniva memorabile per un motivo: tote le tres matches habeva como resultado final 0-0. Secundo le regulas, le tres participantes se considerava campiones.

Tres noticias del continente asiatic

Le paradisiac insula Bali, in Indonesia, suffre con le immunditias e le pollution. In resposta a un reportage del revista statounitese *Times* sur le thema, le governmento local admitteva le problema e promitteva mitter plus camiones pro le collecta in le area de Kuta, un del plus disputate per le touristas, assi que un budget extra essera approbate. On estima que il es necessari tres centos camiones diari pro collectar le immunditias. Le autoritates allega que bon parte del residuos sur le plagias veni de insulas vicin.

Le governmento de Arabia Saudi vole investir 100 milliardos de dollars in energias renovabile como lo solar e lo nucleari. Le pais ja habeva sollicitate le mesme valor al fundo del Naciones Unite contra consequentias del calefaction global.

Un studio publicate in le periodico *Canadian Medical Association Journal* previde que il habera mancamento de feminas in China, India e Corea del Sud in le proxime vinti annos. Le disequilibrio es consequentia del selection sexual e del abortos in celle paisas. Le recercatores crede que le repercussion social essera negative, augmentante le numero de celibatarios e le criminalitate.

Le mundo non va plus finir

Le famose prevision maya de que le mundo va finir in 2012, basate in le interpretation de un petra que transcribe le ancian calendario indigena, esseva dismentite per José Luis Romero, subdirector del Instituto National de Anthropologia e Historia de Mexico. Le calendario stampate in le petra es incomplete e, secundo on pote leger, le inscription “23 decembro 2012”, que dava causa al speculation, se refere non al fin del mundo, ma al venita de Bactum XIII, le senior del celos, qui dara initio a un nove era.

Ancora re previsiones...

Le proxime mense octobre nascera le septe-milliardesimo habitante del mundo. In 2045, le numero debe attinger novem milliardos.

	2010	2050	Crescentia
America Latin e Caribe	585	729	24%
America del Nord	344	471	37%
Europa	739	720	-2,6%
Africa	1030	2084	102%
Asia e Oceania	4157	5424	30%
Total	6855	9428	38%

Population in millones de habitantes, secundo datos del *Population Reference Bureau*, de Washington, Statos Unite.

Ancora re demographia...

In le mundo, vinti-un regiones metropolitan ja supera le 10 millones de habitantes. Le major de illos es Tokyo, con 36 millones. Sex es situate in America: São Paulo, Ciudad de México, Nove York, Buenos Aires, Los Angeles e Rio de Janeiro. Tres es situate in Europa: Moscova, Istanbul e Paris.